

Indhold

Forord 4

Viden om orkidéer i Danmark 7

Antallet af orkidéer 8 | Orkidéernes indvandring 8 | Fund af nye arter og genfund af arter 11 | Svingninger i antallet af overjordiske skud 12 | Orkidéernes alder 13 | Orkidéernes voksestedskrav 13 | Primære voksesteder 15 | Klimatiske og geologiske forhold 18 | Orkidé-hotspots 19 | Orkidéer er fredede 20

Overvågning af orkidéer i Danmark 23

Orkidéer som overvågningsobjekt 24 | Den første overvågning af orkidébestande 25 | Etablering af den landsdækkende orkidéovervågning 26 | Orkidéovervågningsprogrammets formål 27 | Forudsætninger for orkidéer som overvågningsobjekter 28 | Orkidéovervågningsprogrammets metodik 29 | Valget af optællingsmetode 30 | Anvendelsen af permanente prøvefelter 32 | Blomstrende individer optælles 34 | Tidspunkt på året 36 | Overvågningen af orkidébestande 39 | Påvirkningsfaktorer 42 | 2022-overvågningen 45

Hvad viser resultaterne af orkidéovervågningen? 47

Overvågningsprogrammets forløb 48 | Status 2022 50 | Overvågningskontinuitet 50 | Generelle resultater 51 | Udvalgte bestandssvingninger 52 | Analyse af orkidédata 62

Præsentation af de overvågede orkidéer 65

Orkidéopslagenes disposition 66 | Tilknytning til den danske flora 66 | Biologi 66 | Globale udbredelse 67 | Nuværende forekomst i Danmark 67 | Status for overvågningen 68 | Status for bestandsudviklingen 68 | Rødlistestatus 69 | Orkidéerne i artsopslagene 69 | Orkidéer ikke omfattet af programmet 70 | De 42 orkidéer 73

Forvalteren og de frivillige overvågere 239

Fascinationen for Danmarks vilde orkidéer 240 | Birthe Zimmermann 240 | Claus Helweg Ovesen 246 | Erik Vinther 248 | Hans Guldager Christiansen 250 | Henrik Ærenlund Pedersen 254 | Thomas Vikstrøm 259

Orkidéerne i medierne – konflikter vedrørende arealanvendelse 263

De populære orkidéer 264 | Fagbøger og tidsskrifter om vildtvoksende danske orkidéer 264 | Orkidéer er efterstræbte 269 | Hemmeligholdelse kontra offentliggørelse 271 | Oplysning om og fredning af orkidéer 272 | Når orkidéer står i vejen 282 | Orkidéer i en større sammenhæng – nationalt og internationalt 289

National og international status for beskyttelse af de danske orkidéer 291

De danske orkidéers udbredelse 292 | International beskyttelse 294 | National beskyttelse 298 | National status 302 | Fremtiden for Danmarks vildtvoksende orkidéer 303

Personalia 304 | Ordforklaringer og forkortelser 306 | Referencer 309 | Register 316